

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Izšel dnevno razen sobot, nedelj
in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori:
2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

TO—YEAR XXXIV.

Cena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., TOREK, 13. OKTOBRA (OCTOBER 13), 1942

Subscription \$6.00 Yearly

STEV.—NUMBER 202

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Soglasen zaključek glede druge fronte

Predsednik Roosevelt orisal ameriške vojne
napore v svojem govoru po radiu in priporočil
potegnitev mladih fantov v armado.—Tri
ameriške križarke potopljene v bitki za Solo-
monove otoke.—Nacijske priprave za veliko
ofenzivo na kavkaški fronti.—Angleški letal-
ci bombardirali industrijska središča v za-
padni Nemčiji

Washington, D. C., 13. okt.—Predsednik Roosevelt je sinoči v svojem govoru po radiu dejal, da je bil dosežen soglasen zaključek med zavezniki glede potegnitev druge fronte v Evropi, ni pa iz militarističnih razlogov razkril detajlov, kako, kje in kdaj se prične napad. Predsednik je tudi opozoril Američane na potrebo totalne vojne v obliki pohvalil bojno razpoloženje ameriškega ljudstva, da se uniči militaristična sila, ki je v Evropi, Italije in Japonske podpira, da te države ne bodo več ogrožale miru in reda na svetu.

Roosevelt je tudi priporočil potegnitev fantov v starosti 18 in 19 let v vojaško službo in izjavil, da mora Amerika storiti vse, kar je v njeni moči, da se mobilizirajo vse delovne sile za delo v industriji in na farmah.

Washington, D. C., 13. okt.—Varnostni departament je razkril, da je bila ameriška oborožena sila ofenzivna v avgustu za Solomonskih otokih. Ameriške vojaške enote so v bitki za tri križarke in s tem dosegli največji uspeh od japonske napada na Pearl Harbor, Hawaii decembra preteklega leta. Japonske vojaške enote so v bitki za tri križarke in s tem dosegli največji uspeh od japonske napada na Pearl Harbor, Hawaii decembra preteklega leta.

Novi, 12. okt.—Izgleda, da Hitler vrge glavno oboroženo silo na kavkaško fronto po sedemdesetih dneh napadov na Stalingrad, v katerih so Nemci izgubili ogromne izgube. Ruski vojaški komunikati pravijo, da je bojevitost znotraj po bombah in razstrelkih razdeljena mesta preostala. Aktivnosti so bile omejene na stalingradske fronti na severozapadni strani Stalingrada so lokalnega značaja.

Mogočna nemška armada se je na ozemlju pri Mozdoku kavkaški fronti. Nacijske vojaške kolone so izvršile pet napadov na ruske postojanke, a so bile vržene nazaj z velikimi izgubami. V napadu na eno postojanko so Nemci izgubili petnajst tisoč vojakov.

Komunikati pravijo, da je 75 nemških bombardirnih letal, ki so jih poslali na kavkaško fronto, uničilo 26 ruskih letal. Ljute bitke divjajo na obali Črnega morja na severozahodni strani Novorosijskega zaliva, katero so Nemci okupirali pred nekaj tedni. Nemci so obkrožili nacijsko vojaško postojanko, kateri preti uničenje.

Poročila stalingradske fronte kažejo, da so ustavitvi frontnih napadov. V zadnji napad na mesto je nemško poveljstvo vržlo 1000 ton eksplozivnih divizij in tri divizije, ki pa so ga rušile brez uspeha. Ruski vojaški komunikati pravijo, da so Nemci v reviziji svoje militaristične taktike napadov izpustili, zaeno pa so se opredelili, da se bodo obnovili.

Baltiškem morju, katerih tonaža je znašala 23.000 ton.

Berlin, 12. okt.—Vrhovno poveljstvo je naznanilo okupacijo nadaljnjih ruskih pozicij v severozapadnem delu Kavkaza. Alpinske čete so obkrožile rusko vojaško posadko v nekem drugem sektorju kavkaške fronte in ta je zdaj v nevarnosti uničenja. Na fronti ob reki Terek so nemške čete odbile ruske protinapade.

London, 12. okt.—Štiri nemške podmornice so bile poškodovane in več drugih zadetih, ko so napadale konvoj združenih narodov na Atlantiku, poročala admirali-teta. Britski rušilec Viscount in norveške "korvete" so se morale boriti proti podmornicam, ki so v grupah napadale konvoj.

New York, 12. okt.—Osiščna radijska poročila, prestežena v New Yorku, pravijo, da so nemške podmornice potopile dva britska vojaška transporta na Atlantiku, tri pa poškodovale.

London, 12. okt.—Angleški letalci so metali bombe na Hanover in druga industrijska središča v zapadni Nemčiji. Hanover je oddaljen 400 milj od Anglije.

Drugi roji angleških letal so istočasno bombardirali nacijsko oporišča pri St. Omerju in Abevillu, Francija. Letalski ministri pravijo, da so vsa letala srečno vrnila v svojo bazo po izvršenih napadih.

Melbourne, Avstralija, 12. okt.—General Douglas MacArthur, vrhovni poveljnik zavezniške oborožene sile, je obiskal fronto v gorovju Owen Stanley, Nova Gvineja, in Port Moresby, zavezniško mornarično bazo ob obali Nove Gvineje, v spremstvu generala Thomasa Blameyja, poveljnika avstralske oborožene sile. V Port Moresbyju se je sestel z ameriškim vojaškim inženirji, ki so zgradili več vojaških letališč tamkaj. Po obisku je MacArthur izjavil, da je popolnoma zadovoljen z izvršenim delom.

Ameriške "leteče trdnjave" in avstralska bojna letala so ponovno napadla z bombami Rabaul, japonsko letalsko bazo na otoku New Britain. Vrgla so več sto bomb in letališče ter militaristične naprave so v razvalinah kot posledica bombardiranja.

Napadi bodo imeli učinek na japonske operacije na Novi Gvineji in Solomonskih otokih, kjer so se izkrcale nove japonske čete. Rabaul leži 700 milj severozapadno od Guadalcanala, otoka v Solomonski otoški grupi, ki so ga zasedli ameriški pomorščaki.

Voliva, vodja verske sekte, umrl

Chicago, 12. okt.—Wilbur Glenn Voliva, vodja krščanske katoliške apostolske cerkve v Zlonu pri Waukeganu, je sinoči umrl v bolnišnici Alvera Merrit Billings Memorial, dasi je napovedal, da bo dočkal starost 120 let. On je večkrat napovedal tudi konec sveta. Znan je bil kot bigot in sovražnik znanosti. Med drugim je trdil, da zemlja ni okrogla, temveč plošča in da je solnce oddaljeno samo 2700 milj od zemlje. Poglavar verske sekte je bil 35 let.

Čilejski predsednik odložil obisk

Argentina se jezi
na Wellesa

Santiago, Čile, 12. okt.—Predsednik Juan Antonio Rios je odložil obisk Združenih držav. On je imel priti v Washington 21. oktobra in nameraval obiskati Detroit, New York, Buffalo in druga ameriška mesta.

Domneva je, da je Rios odložil obisk v znak protesta proti izjavi državnega podtajnika Sumnerja Wellesa, katero je podal na zborovanju organizacije za zunanjo trgovino v Bostonu, Mass. Welles je opazil čilejsko in argentinsko vlado, ker nočeta pretrgati odnosov z osiščem, in ju obdolžil odgovornosti za zahrbtne sunke, ki jih osišča zadaja ostalim ameriškim republikam. Dejal je, da Čile in Argentina mirno gledata na aktivnosti osiščnih emisarjev in petokoloncev na svojem ozemlju.

Rios je zagotovil predsednika Roosevelta, "da odločitev ni izpremenila stališča čilejske vlade glede kooperacije z Ameriko in drugim republikami pri obrambi zapadne hemisfere."

Rodolfo Michels, čilejski poslanik v Washingtonu, je prej vložil protest, v katerem je naglasil, da so Wellesove obdolžitve brez podlage.

Buenos Aires, Argentina, 12. okt.—Felipe Espl, argentinski poslanik v Washingtonu, je bil instruiran, naj zahteva od Wellesa konkretne dokaze, da osiščni agenti in imajo proste roke. Če jih ne dobi, bo to potrditev, da Welles nima dokazov.

Socialistični poslanec Nicholas Repetto je dejal, da je Wellesova trditev resnična. To izjavo je podal na konvenciji svoje stranke in odprto obdolžil argentinsko vlado, da je na strani totalitarcev. "Vlada daje potuho in ščiti osiščne agente, ki operirajo radiopostaje in vodijo špijonažo," je rekel Repetto. "Nikdar ne bomo popravili škode, ki jo je povzročila zunanja politika argentinske vlade."

Poslanec Raul Damonte Taborda, bivši načelnik kongresnega odseka, ki je preiskoval neg argentinske aktivnosti, je dejal, "da je Welles ponovil le ono, kar smo mi že prej odkrili. Njegova izjava o aktivnostih osiščnih agentov je podprta z dokazi."

CHURCHILL PO- JASNIL STALIŠČE NAPRAM INDIJI

Premier okrcal voditelje
indijskih nacionalistov

VOJAŠKE POSADKE
OJACANE

London, 12. okt.—Člani kabineta so se sestali na izredni seji in razpravljali o situaciji v Indiji, ki jo je premier Winston Churchill pojasnil stališče svoje vlade napram Indiji. V izjavi, katero je podal parlamentu, je naglasil, da ne more biti kompromisne izravnave konflikta med Veliko Britanijo in Indijo, zaeno pa je udaril po voditeljih Vseindijskega kongresa, nacionalistične stranke, in jih obdolžil nenejne revolte ter zveze z japonskimi petokolonci.

Člani kabineta so se izrekli proti debati o Indiji v parlamentu in podprli Churchillovo deklaracijo. Premier je v tej naglasil, da stališče njegove vlade ostane nespremenjeno. Ponudba Crippsa, člana vlade, ki je zadnje pomlad obiskal Indijo z namenom, da pridobi voditelje nacionalistov za kooperacijo z Veliko Britanijo v vojni proti osiščnim silam, da bo Indija dobila neodvisnost, ko bo vojna končana, ni bila umaknjena.

Premier je dejal, da se še ni pokazalo nobeno znamenje glede sprejetja Crippsove ponudbe. Sporazum glede ustavnih vprašanj in drugih problemov, kateri je vojna potisnila na površje, ni mogoč, dokler bodo Gandhi in drugi voditelji nacionalistov vztrajali pri svojem stališču. Sedaj ni čas za prerakanja o neodvisnosti, ko je Indija v nevarnosti invazije.

Churchill je povedal parlamentu, da so bile vojaške posadke v Indiji ojačane s prihodom novih čet. Tam se nahaja zdaj večje število britskih vojakov nego kdaj prej. Nacionalisti, ki so skušali dobiti na svojo stran indijsko armado, niso dosegli ničesar. Churchill je označil kongresno stranko za politično organizacijo, ki ima podporo pri nekaterih finančnih interesih in japonskih petokoloncih, ne pa pri indijski masi. Kot dokaz je na-

Močan pritisk na francoske delavce

Nacijsko izkoriščanje
tujih delavcev

Vichy, Francija, 12. oktobra.—Agentje Lavalove vlade potujejo po zasedeni in nezasedeni Franciji in pritiskajo na delavce, naj se prostovoljno izrečejo za odhod v Nemčijo, če se hočejo izogniti konskripciji. Ta pride, če bodo delavci ignorirali apele Lavalove vlade.

Samo v marselliskem industrijskem distriktu se je vrnilo petnajst "tovarniških konferenc" in nadaljnjih 60 je na programu. Avtoritete prireajo "javne" demonstracije, da uverijo delavce o potrebi odhoda v Nemčijo, kjer bodo zamenjani za francoske vojsne ujetnike.

Laval je ponovno izrekel grožnjo glede konskripcije delavcev. Ta bo sledila, če se najmanj 150.000 delavcev ne prijavijo za delo v nemških tovarnah. Laval je izrekel to grožnjo po konferenci z nemškimi oblastniki v Parizu.

Ankara, Turčija, 12. okt.—Nacijska kampanja, da se poveča izkoriščanje tujih delavcev, je v teku na Ogrskem, v Rumuniji in drugih deželah pod dominacijo osišč. Ta je povezana s drugo, da se nemške manjšinske grupe v teh deželah osvobodijo in vsi sposobni moški potegnejo v nemško armado. Doznava se, da je nemški zunanji minister Joachim von Ribbentrop pozval uradnike listov nemških manjšin v Berlin, da jih pridobi za kooperacijo.

Izjemno stanje na Norveškem preklicano

London, 12. okt.—Josef Terboven, nacijski komisar na Norveškem, je preklical izjemno stanje v Trondheimu in okolici, naznanja britaka radiopostaja. Izjemno stanje je bilo oklicano v zvezi z zatiranjem sabotaže norveških upornikov. Nacijski strelski oddelki so v teroristični kampanji ustrelili 135 Norvežanov.

vedel dejstvo, da je milijon Indijcev stopilo prostovoljno v armado in se izreкло za borbo proti sovražniku na strani zavezniške oborožene sile. Cez 40.000 prostovoljcev je stopilo v to armado v zadnjih dveh mesecih.

Green proti Lewisovemu vmešavanju v pogajanja

Gerard za drugo
fronto v Afriki

Obsodba Lavalove
kooperacije z naciji

New York, 12. okt.—James W. Gerard, bivši ameriški poslanik v Nemčiji, je v svojem govoru po radiu obsodil kooperacijo Lavalove vlade z naciji in se izrekel za ustanovitev druge fronte v Afriki. Združeni narodi so popolnoma upravičeni, obljubiti prebivalcem v francoskem Maroku svobodo, če se Francija ne vrne na njihovo stran v tej vojni. Maročani naj bi za obljubo glede svobode ustanovili armado in ta naj bi bila vržena v boj proti Rommelovi oboroženi sili v Egiptu in Libiji.

Gerard je v svojem govoru po radiu podprl politiko državnega tajnika Hulla napram Lavalovi vladi, obenem pa je naglasil, da so zavezniki preveč tolerantni napram tej vladi, ki daje vso možno oporo osišču.

"Kolikor dalj bomo odlašali z akcijo, tem manjše bodo prilike za pridobitev francoskega ljudstva, ki sovraži osišče, na našo stran," je rekel Gerard. "Mi moramo podpreti odbor bojujočih se Francozov. Zavezniška oborožena sila lahko invadira obal severne Afrike. Če se to zgodi, bo Rommelova armada v kletkah in njeno uničenje bo lahka naloga. Britska oborožena sila v Egiptu bi potem lahko priskočila na pomoč Rusiji, zaščitila oljna polja na Srednjem vzhodu in morda odtrgala Italijo od Nemčije. Sredozemsko morje bi prišlo pod popolno kontrolo zaveznikov in ti bi potem lahko pomagali Jugoslaviji in Grčiji."

Nemčija ponuja
nov pakt Turčiji

Ankara, Turčija, 12. okt.—Nemčija je informirala Turčijo, da hoče skleniti nov trgovinski pakt z njo glede izmenjave industrijskih produktov za živež. V Ankari trdijo, da bo Turčija odklonila ponudbo. Nedavno sta državi sklenili pogodbo, da Turčija pošlje 90.000 ton kroma Nemčiji v zameno za orožje.

Diskuzije o davčnem načrtu

Washington, D. C., 12. okt.—Člani senatnega in zborniškega odseka se bodo jutri sestali in razpravljali o davčnem načrtu, ki je bil že sprejet v senatu, da se izravna razlike. Namen načrta je zvišanje dohodninskega in drugih davkov, da pride v federalno blagajno dodatna vsota \$9.672.000.000 za financiranje vojnih operacij.

Vlada raztegnila stanovanjske regulacije

Washington, D. C., 12. okt.—Vladna kampanja za preprečenje zvišanja stanarine, katero je sprožil predsednik Roosevelt zadnji teden, je rezultirala v raztegnitvi kontrole na 97 nadaljnjih distriktov, v katerih živi 20.000.000 ljudi. Urad za kontrolo cen je odredil stabilizacijo stanarine na točki od prvega marca.

Britske čete prodirajo na francoskem otoku

London, 12. okt.—Britske čete prodirajo naprej na Madagaskaru, francoskem otoku, proti Fianarantso, zadnjemu važnemu mestu, ki je še v francoskih rokah, pravi uradni komunikati. Ta dostavlja, da čete doslej še niso naletele na odpor.

Predsednik rudarske
unije okrcan kot
intrigant

SPLOŠNA KONFE-
RENCIA DELAV-
SKIH GRUP

Toronto, Kanada, 12. okt.—William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je dejal, da je proti vmešavanju Johna L. Lewisa v pogajanja glede ustanovitve enotnosti v vrstah organiziranega delavstva, ker bi to preprečilo uspeh. "Lewis je intrigant, človek, ki podira ono, kar je ustvaril," je rekel Green. "Pogajanja z rudarsko unijo UMWA, ki je na Lewisovo zahtevo pretrgala stike s Kongresom industrijskih organizacij, se morajo vršiti separatno. To velja tudi za neodvisne unije, ki so se izrekle za pristop k ADF."

Ko so reporterji pozvali Greena, naj komentira Lewisovo izjavo, da bi bila splošna konferenca vseh delavskih grup, če bi to sklical predsednik Roosevelt, uspešna, je dejal, da ne verjame, da bi Roosevelt upošteval Lewisovo sugestijo.

Predsednik ADF je dalje rekel, da se bodo pogajanja z voditelji CIO pričela prihodnji mesec in on upa, da bodo uspešna.

Cincinnati, O., 12. okt.—John L. Lewis se je izrekel za delavsko enotnost potem, ko je rudarska unija UMWA protagala zvezo s CIO, zaeno pa je predlagal sklicanje konference vseh organiziranih delavskih grup, ne samo unij CIO in ADF.

V razgovoru s časniki je Lewis naglasil možnost enotnosti in da se bo njegova unija s veseljem udeležila mirovne konference. Na vprašanje, ali bi unija poslala svoje reprezentante na konferenco, katero bi sklical predsednik Roosevelt, je odgovoril, da bi jih, če bi bila povabljeni.

"Priporočljivo je sklicanje mirovne konference vseh organiziranih grup, ne samo unij ADF in CIO," je rekel Lewis. "Na konferenco naj bi prišli predstavniki železničarskih bratovščin in neodvisnih unij. Enotnost je zaželjena za vse, ne samo za nekatere delavske skupine."

Lewis ni hotel odgovoriti na vprašanje, ali se bo rudarska unija vrnila v Ameriško delavsko federacijo.

Nacijski teror na Poljskem

Cez 6000 oseb ustreljenih v Vaviavi

Moskva, 12. okt.—Sovjetski informacijski urad poroča, da so Nemci ustrelili čez 6000 Poljakov samo v Vaviavi v septembru, povprečno 200 na dan. Nacijski mučijo Poljake v koncentracijskih taboriščih in gnogno jih je umrlo kot posledica mučenja. Stradanje in bolezni kose prebivalce v poljskih pokrajinah. Urad dostavlja, da je to nadaljnji dokaz, da skušajo Nemci popolnoma uničiti poljski narod.

London, 12. okt.—Naciji so obesili 150 Poljakov na telegrafске drogeve in jih pustili tam več dni. S tem so se maščevali za iztirjenje vojaškega vlaka v bližini Krakova.

Poljski vladni krogi v Londonu pravijo, da so poljski patrioti poglali železniški most v zrak z dinamitom in da je nemški vojaški vlak padel v globino. O krogu 30 vojakov je bilo ubitih in ranjenih.

Ruski orjak zadržuje nacijsko vojno mašino.

Vesti z jugoslovanske fronte

Poročila Jugoslovanskega informacijskega centra in drugih virov

Strahovišta v Zagrebu
Pavelićeva "Nova Hrvatska" objavlja strahotne vesti o divljem ustaškem "nadzorju" službe. V Zagrebu so pred kratkim ubili na smrt 10 oseb, med katerimi so bili Mara Kren in Antun Nedjelić, češ da sta širila vznešene vesti in skozi osem dni držali komunizma osumljene. Tonka Ramšek in Marija Krenić sta bili obsojeni na smrt, ker sta v svojem stanovanju skrivali skozi štiri dni takozvani osumljenci. Izmed desetih obsojenih zaradi prestopa, ki so bili prej kaznovani le s policijskim zaporom. Te krivične obsodbe, za katere sami navajajo le neizdane vzroke, kažejo grozoto ustaške terorizma, ki razsaja na vseh straneh.

Pavelić pa je odšel poklonit se v rusko fronto pošiljati domobrance, ustaše pa držati v obliži. Hitlerju manjka krvi za rusko fronto, kar bi bilo najbolje poslati vso hrvaško vojsko, da tam konča s neslavno delovanjem.

V ...
Za ne bodo štirili Zagreba letalskih napadov
Zagreb, 28. sept. (NYT). — V Zagrebu kroži vest, da je Hitlerju povedal Pavelić in Mihajlović, da ne smejo računati na nemško pomoč v pogledu napadov na Zagreb. Češ, da ni mogoče, da bi izdelovali protiletalce, ki bi jih poslali na letališča v Berlin, Rensko dolino in v druge tovarniške mesta ter bi jih poslali na letališča v Zagrebu, Burgasu ali Varšavi. Bolgarskem in Konstanci ni mogoče pomagati, da jih ne bi zelo poškodovano, da jih ne bi več ni potrebna.

V ...
Boji v Bosni in na Korduni
Vesti iz Moskve poročajo o hudih bojih v okolici Banja Luke. Boji se četniki že dolgo časa vodijo s nemškimi oddelki, katerim pomagajo ustaške skupine. Nemški poskusi, da premečejo Jugoslovane in zadušijo njihovo odločilni upor, so se neuspešno končali.

V ...
Boji v Moskvi in na Korduni
Vesti iz Moskve poročajo o hudih bojih v okolici Banja Luke. Boji se četniki že dolgo časa vodijo s nemškimi oddelki, katerim pomagajo ustaške skupine. Nemški poskusi, da premečejo Jugoslovane in zadušijo njihovo odločilni upor, so se neuspešno končali.

V ...
Boji v Moskvi in na Korduni
Vesti iz Moskve poročajo o hudih bojih v okolici Banja Luke. Boji se četniki že dolgo časa vodijo s nemškimi oddelki, katerim pomagajo ustaške skupine. Nemški poskusi, da premečejo Jugoslovane in zadušijo njihovo odločilni upor, so se neuspešno končali.

V ...
Boji v Moskvi in na Korduni
Vesti iz Moskve poročajo o hudih bojih v okolici Banja Luke. Boji se četniki že dolgo časa vodijo s nemškimi oddelki, katerim pomagajo ustaške skupine. Nemški poskusi, da premečejo Jugoslovane in zadušijo njihovo odločilni upor, so se neuspešno končali.

V ...
Boji v Moskvi in na Korduni
Vesti iz Moskve poročajo o hudih bojih v okolici Banja Luke. Boji se četniki že dolgo časa vodijo s nemškimi oddelki, katerim pomagajo ustaške skupine. Nemški poskusi, da premečejo Jugoslovane in zadušijo njihovo odločilni upor, so se neuspešno končali.

V ...
Boji v Moskvi in na Korduni
Vesti iz Moskve poročajo o hudih bojih v okolici Banja Luke. Boji se četniki že dolgo časa vodijo s nemškimi oddelki, katerim pomagajo ustaške skupine. Nemški poskusi, da premečejo Jugoslovane in zadušijo njihovo odločilni upor, so se neuspešno končali.

V ...
Boji v Moskvi in na Korduni
Vesti iz Moskve poročajo o hudih bojih v okolici Banja Luke. Boji se četniki že dolgo časa vodijo s nemškimi oddelki, katerim pomagajo ustaške skupine. Nemški poskusi, da premečejo Jugoslovane in zadušijo njihovo odločilni upor, so se neuspešno končali.

V ...
Boji v Moskvi in na Korduni
Vesti iz Moskve poročajo o hudih bojih v okolici Banja Luke. Boji se četniki že dolgo časa vodijo s nemškimi oddelki, katerim pomagajo ustaške skupine. Nemški poskusi, da premečejo Jugoslovane in zadušijo njihovo odločilni upor, so se neuspešno končali.

gestira, naj se Amerika drži v prvi vrsti svojega originalnega načrta in ostane — "arzenal demokracije" tudi v bodoče: zadovolji naj se z manjšo armado in obdrži delazmožne pri produkciji, tako da bo lahko čim več zalagala z vojnimi materialom tudi zavezniške države.

To vprašanje sta zadnje dni dvignila tudi šef vojne produkcije Nelson in McNutt, ki si beli glavo, kje naj dobi delavce za farmarje in vojne industrije.

Anton Garden.

Tako govore naciji

Nikoli zadovoljen

Za mlado Nemčijo ni pravil, v kateri bi mogla stisniti svoje narodne zahteve za obstanek. Za nas ne more biti končnega ravnotežja v oblasti zato, ker se to ravnotežje menja od leta do leta pod pritiskom nemške življenske sile.

(Voelkische Beobachter, 12. 4. 39.)

Najzanimivejše dnevnice
Najzanimivejše dnevnice dnevne delavske vesti so v dnevniku "Prosveta". Ali jih čitate vsak dan?

Vilder analizira Hitlerjev govor

London, 30. septembra (Radio-prejemna služba). — "Hitler se že danes oporoča zaradi ruske zime, ker je na ruskih bojiščih izgubil najboljše skupine nemške armade. Zda pa bo moral vzdržati še eno zimo.

Napoleonova senca in Napoleonova usoda ga preganjata ponoči in podnevi. Hitler bi se hotel greti pri tujih ognjiščih. Zato je pozval k sebi Pavelića, zato kliče tudi druge valpote in zahteva od njih novih žrtev za svojo vojno. Iz njegovega nastopanja je videti, da mu ni uspelo zbrati okoli sebe evropskih narodov.

Celo oni, ki so njegove igrače, se upirajo in nočejo v klanico. Mussolini se brani in pritožuje nad tem, koliko divizij mora držati na Balkanu. Boris zatruje, da bi ga njegovi Bolgari pustili na cedilu, ako bi spremljal svojo taktiko in jih poslal v boj proti Rusom. Hrti je mnenja, da mora ostati miren zaradi svojega nevarnega sose-

da, kateremu je ugrabil kos zemlje. Antonesku pa je prepričan, da so Rumunci že dovolj krvaveli in da so zdaj Madžari na vrsti. Tiso, zatruje, da so Slovaki nepokorni.

Toda Hitler je neusmiljen. Vsakdo od njih bo moral s krvjo plačati svoj stolček in zato, da se ne vidi na večalih. Za nepokornost bo skrbela nemška armada, ki zna namestiti hlapčevske pomožne čete med dva ognja, med Nemce in Ruse.

Nemški poslanik v Zagrebu in skupinski vodja SS, von Kasche, je nesel Hitlerju poročilo namesto Pavelića. Kapti Kasche je resnični gospodar, Pavelić pa le orodje, ki daje naredbam zunanjo obliko, da bi bilo videti, ko da Hrvati sami gospodarijo. Ravno v tem je najstrašnejši zločin Pavelića, izdajalca hrvaškega naroda.

Nemci dobro vedo, da Pavelić ne zastopa Hrvatov. Vsega ga celo imajo za italijanskega agenta. Znano je, da mu je moral sam Ciano pomagati, da ga Nemci sploh pripuste v zasledni Zagreb. Zda pa Pavelić trdi, da so ustaši že deset let pomagali osišču!

Ustaši so nasledniki starih frankovcev, ki so bili v pretekli vojni madžarofili in avstrofili, že takrat v tujčevih službi in v nasprotju z večino hrvaškega naroda. Frankovci so se te vloge tudi držali.

Nemško-italijanska radioodlaga Rakovica je pred nekaj dnevi povedala nekaj resničnega. Trdila je, da so oni Hrvati, ki so bili za sporazum z Belgradom, spadali v skupino demokratsko mislečih ljudi, udanih zapadnim idejam. To je res, a res je tudi, da so te skupine dobile v vseh zadnjih volitvah na Hrvaškem ogromno večino glasov.

Nemci, ki to vedo, so skušali s pomočjo letalskega generala Loehra zvabiti Hrvate k sodelovanju, toda ko jim to ni uspelo, so se morali zadovoljiti s Pavelićem. V sili hudič muhe žre, pravijo Hrvati. Pavelić bo seveda storil, kar mu bo Hitler zapovedal. Oni, ki so bili večeraj proti vojni, so zdaj postali "vojaški narod" in se hvalijo, da so dali osišču 400.000 Hrvatov, bodisi vojakov, bodisi delavcev.

Ti izdajalci niti ne pomislijo na to, kakšne argumente dajejo v roke sovražnikom Hrvatov.

Brezdvomno je, da bodo pomnjeni prisilni vpoklici povečali in ojačili odpor Hrvatov. Smrtne obsodbe v Zagrebu dokazujejo, a kakšnim nasiljem Pavelić brani svojo oblast. Hitlerju se obeta ista usoda kakor Napoleonu — ko bo bežal iz Rusije, se bodo za njim uprli vsi podjarmljeni narodi in se maščevali za vse svoje trpljenje in bedo.

Francoski uradnik aretiran kot sovražnik Lavala

Vichy, Francija, 12. okt. — Moreau de Belaim, uradnik v ministrstvu propagande, je bil aretiran na ukaz Pierra Lavala, načelnika vlade. Belaim je bil obdolžen širjenja propagande proti Lavalovemu režimu.

Osem vojaških letalcev se ubilo

Topeka, Kana., 12. okt. — Štirje letalski častniki in štiri podčastniki so se ubili, ko je bombnik, na katerem so se nahajali, tresel ob hrib in se razbil. Nereča se je pripetila tri milje zapadno od Topeke.

Keep your chin up

Kid...

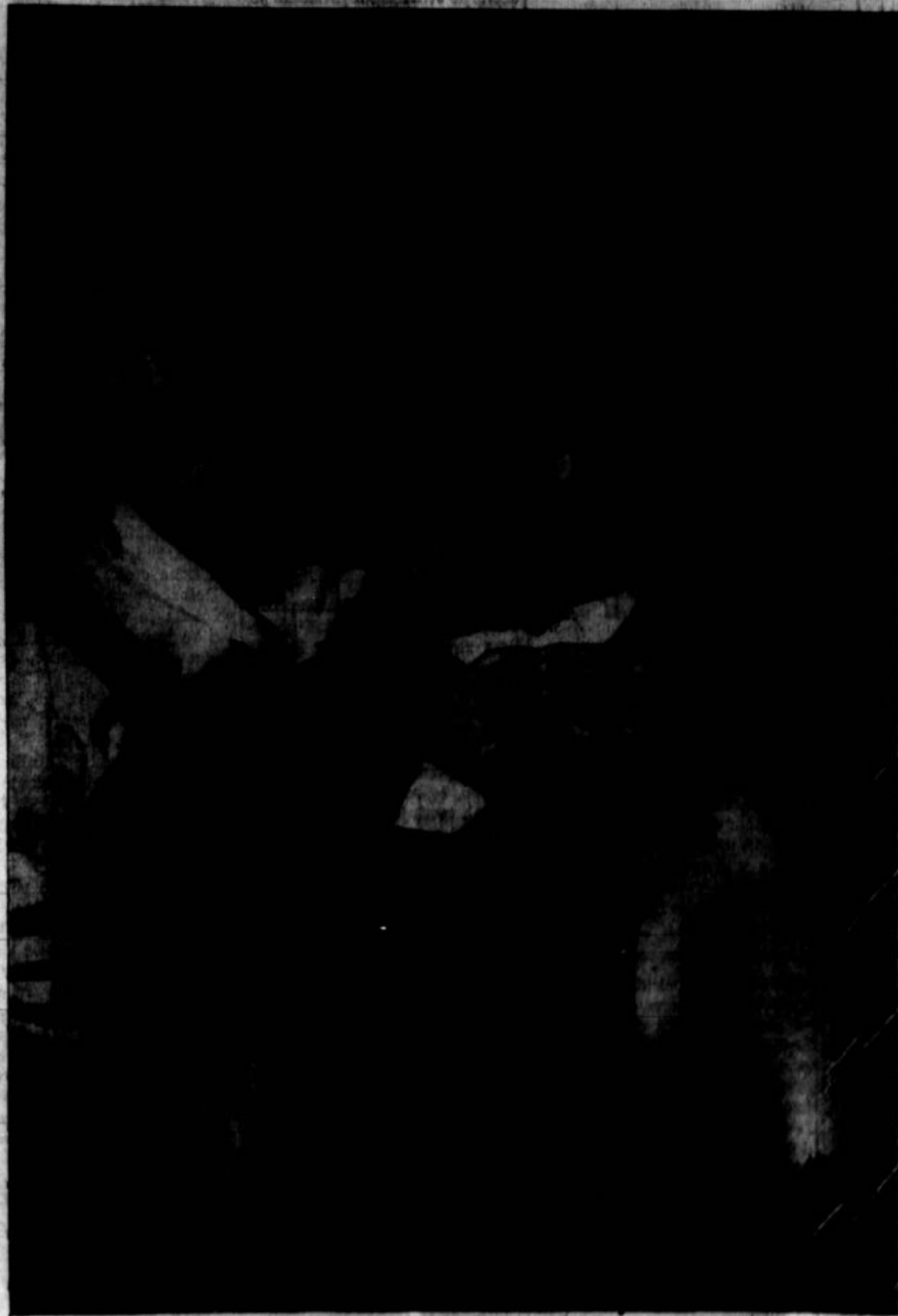
Here! Take a big bite and quit cryin', sonny! I know what it's like to be so empty you ache. Yeah, I was once a kid like you. Lost my mom early, and my old man, too. So early nobody remembers much about it... least of all me. Sure, I had an aunt who took me in for a while, but she had six little lugs of her own... and that was just too many mouths to feed. So I lived like a stray pup, kicked around from pillar to post, and grub me a meal or a bed wherever I can.

In those days, kid, we never heard of a Community Fund. It's a pretty big world for a little tyke to buck up against, 'specially when he's down on his luck. And I sure found the goin' tough. Some of the kids I knocked around with found it too tough. Two of 'em wound up in the clink for keeps.

Don't get me wrong, kid! In spite of me bad luck back there, I think this here's the greatest country in the world. It's the only place where a guy's gotta chance to be what he wants to be, if he gets half a break. To go and work and talk to suit himself. And, kid, I know it's just because in the past a lotta just ordinary folks like you and me was willin' to give what it takes to win that kind of a deal... and see that it's passed along.

But we've made some improvements since then, son. We've kinda got it figured out that a fella isn't really FREE until he's free from fear and want. That we've gotta share both the freedom and the plenty. That's why we set up this here Community Fund. And that's what our brave lads are fightin' for... THE AMERICAN WAY.

Yeah, that's why I gives to the USO and war relief. That's why each payday I'm buyin' all the War Savin's Bonds I can. And that's why, when this time comes around, I always digs down deep for the Community Fund. So keep your chin up, kid! We're goin' to see that you get "a break". We're goin' to ALL WEAR RED FEATHERS!

Photograph courtesy Stephen Douth

"EVEN MORE IMPORTANT IN TIME OF NATIONAL EMERGENCY"

— President Roosevelt

Our President says, "To assure the maximum strength of the entire nation, adequate support of the regular welfare and charitable services through community chests is even more important in time of national emergency than in normal times." The 185 health and welfare agencies, for which the Community Fund collects, each year

provide food, clothes and loving care for 10,000 homeless little girls and boys. Give nursing service to 1,200 needy families every day. Many give hospital and medical care to sufferers who cannot pay. While others each month supply emergency aid and counsel for 9,000 families in distress. Every contributor receives a red feather, the emblem of the Community Fund. Wear yours proudly!

COMMUNITY FUND OF CHICAGO, INC.
111 West Washington Street • Phone ANdover 1736

HELPING THOSE WHO NEED YOU IS A FEATHER IN YOUR HAT

Chicago's 12th Annual

Community Fund

MALI LJUDJE

MILAN PUGELJ

PISMOUK

(Se nadaljuje.)

"Kaj pa ti pride na misel?" vpraša gospa Ana svojega soproga.

"Nič na misel!" jo zavrne profesor. "Sklenil sem tako!"

"Boš pač sam držal ta sklep!" izjavi soproga zaničljivo, prime Marico za roke in jo pelje s seboj v sosednjo sobo. "Nič se ne boji!" ji pravi. "To so vse same besede. Kakor sem jaz sklenila, tako bo!" In možu pripomni, ko odhaja skozi vrata: "Otroka mi pusti v miru!"

IV.

Istega dne popoldne je prejela Marica sledeče pismo: "Ljubi škrlanček! Prosim Te, pridi danes popoldne ob štirih na promenado, da se pogovoriva o 'važnih dogodkih'. Jaz se smejem nad njimi za deset letov. Moli zame, da ne počim. Te poljubljiva na nasek, ki je — brez zamere! nekoliko prifrknjem. Ves Tvoj Vladimir."

Ko je to kratko pismo prebrala, je bila takoj izvrstne volje. Pokazala ga je materi, ki je vedno držala z njo in ji tudi danes dovolila izprehod po promenadi. Pričela je prepevati. Najprej tisto:

"Ljubca na sred' morja,
rada bi moja b'la —"

pozneje tole:

"Pa moj'ga fanta glas
mi dela kratek čas —"

in končno ono:

"Jaz sem Kranjčičev Juri,
Marička, odpi duri!
Sem zavber fant, ha-ha,
'mam čist, nov gvant!"

Četrty ure pred četrto uro je dela nase belo obleko, pokrila širokokrajni slamnik, vzela v roke solnčnik in ročno torbo, natikala bele rokavice, stekla k materi v kuhinjo, jo objela, pa proti njeni volji zaplesala z njo po kuhinju: Hm-tata, hm-tata —

"Nehaj, nehaj!" je prosila in jo rotila mati, ki se je naenkrat zasopla. "Če ne, bom zares huda!"

"Servus!" ji je zaklicala Marica in zdrčala po stopnicah.

Vladimir jo je že čakal in ji ponudil roko, ki se je ona takoj krepko oklenila. Svoj korak je umerila po njegovem, ozrla se okoli, segla z desno roko zgoraj v lase in pričela živahno pripovedovati: "Veš, Vladimir, pomisli tole: danes jutraj me pokliče oče, pa pravi, da naj bo med nama, med teboj in menoj, vsega konec! No, ta je lepa, sem rekla! Vidva, tvoj oče in moj oče, sta se skregala, zato se naj pa še midva, jaz in moj Vladimir. In še marsikaj sem mu povedala, veš imenitno naravnost! No, seveda! Saj ni vse skupaj nič. Kakor reče mama, tako je pri nas. Oče govori svoje, mama pa dela svoje. In to je važno: jaz in mama sva eno: medve drživa skupaj kakor dva zarotnika. Kakor hočeva, tako je! Ha-ha!"

"Slabo obetaš!" je požaloval suplent. "Torej takale me čaka!"

"O seveda, kaj pa še!" ga je tešila Marica. "Ti pa nisi tak, ti si pa izjema! Tebe spoštujem in kakor boš sam hotel, tako bo!"

"Pri nas doma je tudi vse navzkriž!" je povedal suplent. "Oče je hud, govori, da mu sapa pohaja, in priseza, da ni on ničesar kriv, ampak vsega tvoj oče!"

"Moj pa narobe!" doda Marica. "Molči in če se oglasi, izjavi, da ni on ničesar zakrivil. Veš kaj, jaz sem teh misli, da sta oba enako kriva!" In mu pogleda toplo v oči.

"Oba!" pritrjuje Vladimir. "Dva pismouka sta!"

Marica se prijetno smeje in pritrjuje: "Prav si povedal: dva pismouka, ravno prav!"

Prišla sta do mestnega parka in zavila vanj. Mlada sta oba in kadar stopita v senco, kjer diha hladne sence divjega kostanja in vabijo ljubezenske klopice po zelenih zatišjih, jima zmanjka govornice. Nekaj sladkega in toplega polzi po ilah, raztaka se po mislih, zelo sta srečna, ali če bi ju človek vprašal, zakaj, bi oba v zadregi molčala.

Suplentu pride na um, da bi objel svojo spremljevalko in ta malenkostni naklep ga vzemirja, šumi mu po glavi, kakor vojskovodji bojni načrt. Zdale ali zdale, mu šviga po mislih, nerodno se ozre, v obraz je bled in neraven, skloni se, dene Marici roko zadaj za glavo in jo poljubi na usta.

Istočasno se prikaže na poti, ki se vije izza grma, gospodična Dora Komljančeva, suha samica, hči sodnega svetnika. Priletna je že, sme hlija se, ker je stara znanca, gleda izpod širokega slamnika, pokima tudi in Vladimir in Marica sta oba vsa rdeča.

Ko utihnejo na pešeni stezi njeni koraki, vpraša Marica: "Bog ve, če je videla."

"Naj vidi!" misli suplent, pa je tudi njemu nerodno in zato govori o drugi stvari. "Ti naši pismouki!" pravi, "sitneži so vsi skupaj."

"In zdaj bi še radi najino ljubezen razdrl!" ostro opomni Marica. "Za svoje čičke in čačke naj se le kregajo, naše stvari pa naj puste v miru!"

Prišla sta iz drevja in grmičja in gresta nazaj proti mestu po široki dvoredni cesti.

"Zakaj pa sva že odšla iz parka?" vpraša on in slabovoljno dodane: "Ta neumna ženska, ta Komljančeva! Kaj je je bilo treba!"

"Kaj misliš ti, da je res videla?" se zanima Marica.

"In če je tudi, vrag jo daj!" se jezi suplent. "Kaj bo kdo njo poljubil, ki so jo že vse sape prepihale!"

"Veš, pravila bo okrog!" razlaga Marica. "Vse naše in njene znamke bodo do jutri vede. Malo nerodno je, ali ne? Smejale se bodo!"

"Nekaj pismouškega govori iz tebe!" pravi suplent in hoče biti zopet dobre volje. Obstane na mestu, seže Marici pod roko in potolče s palico po tleh: "Naladi!" zatrjuje, "prav naladi! Nazaj pojdiva v park."

"Oh," se boji zdaj Marica, "ali Komljančeva se še najbrž tam izprehaja in še kakšna druga taka znanca bo kje, jaz se prav res ne upam! In oče moj je doma ves nataknen, pa bo šel nemara nad mamo in se z njo prepiral zaradi mene. Kar nimam poguma danes."

"Jaz ga imam za oba!" odvrne odločno suplent, malo temnejše stisne k sebi Maričino roko, oba skupaj se obrneta in odideta nazaj v park. Neki neznanec, ki gre visok in mlad po drevedu, se ozre za njima, obstane, gleda, nekaj misli in se nazadnje nasmehe.

Ljudi je zlasti spodaj ob vnožju drevedov več in več. Tam stoji pisane komedije, lajna se dere v lajno in iz divjega kaosa glasov ni razločiti drugega, kakor neuglašeno rjojenje.

V.

Ko je šel profesor Ščetinar zunaj mesta po samotni poti sredi njiv in polj, ni gledal lepote poletnega dneva, ni videl rož, ki so cvetele iz žita, in ni slišal škrlančkov, ki so peli in se izpremetavali v čistem in solnčnem zraku. Težke misli so mu legale v glavo, ležale na možganih kakor kamenje, pa se valile okorno dalje in dajale prostora drugim enako neprijetnim. (Dalje prihodnjic.)

Sonja a Waitress At Canteen

When the new AWWSS Service Men's Canteen opened in New York City, film and skating star Sonja Henie donned a waitress' outfit to serve Corp. Paul Klepaski and Antoinette Terry. At this canteen service men may take their wives and sweethearts to dine and dance and pay the check for just one person.

SPLOŠNI ORIS ZAPADNE INDIJE

Pogled na zemljevid nas pouči, da obdaja Zapadno Indijo, ki zavzema ves jugovzhodni del Azije, na zahodni strani Indijskega oceana, na vzhodni Južno Kitajsko-morje, na severu pa sega nekako do vletoka Yang-Tse-Kiang v Junanu. Večji del tega ozemlja tvori srednjevisoko pogorje, ki se vleče od srednjeazijskih in tibetanskih gora skoraj vzporedno proti jugu, končava pa na južni točki Malajskega polotoka. Med pogorjem se razprostirajo rodovitne doline in planjave z divjimi potoki in rekami. Ob izlivih vseh večjih rek so veliki ravnine, ki imajo kaj ugodno zemljo za tropično sadje, med katerimi je riž glavni pridelek. Ob morskih obalah teh planjav se kopiijo mangrovi gozdovi in lepi nasadi palm in drugega tropičnega sadnega drevja.

Zahodni del ozemlja Zapadne Indije leži v območju rek Iravaddy in Salven, vzhodni pa v območju Mekonga. Vsi ti trije vletoki izvirajo v neznanih krajih tibetanskega ozemlja. Prva dva se izlivata v Martabanski zaliv, Mekong pa v Južno Kitajsko-morje. Nekako sredi med Salvenom in Mekongom teče Menam Cao Pija, ki izvira v severnem samskem gorovju in se izliva v Siamski zaliv.

Zahodni del ozemlja Zapadne Indije, ki ima 591.000 km² površine, zavzema angleška Burma in spada pod angleško-indijski imperij. Na tem ogromnem ozemlju prebiva povprek komaj 20 oseb na kvadratnem kilometru. Semkaj spadajo nekdanje države Burma, Pegu, Tenasserin, Arakan, teoretično tudi ozemlje Šan ob srednjem Mekongu.

Prebivalstvo spada večinoma k ario-tibetanskim, oziroma tibetansko-mongolskim plemenom. Prevladujoče narodne skupine so Birmanci, Talangi, Karenci in Šani.

Glavno mesto, ki je hkrati tudi največje pristanišče, je Rangun, ki šteje do 239.000 prebivalcev. Nekdanje glavno mesto Burme je bilo Mandalay, ki pa je po usodnem zaslužnjem zadnjega burmanskega kralja Thibowa (1852) izgubilo pomen za zunanji svet.

Iravaddy, najvažnejša reka

Burme, je plovna na kaki 1300 kilometrov dolgi progi in tvori glavno prometno žilo v srednjeazijsko ozemlje. Burma je poseben v severnem delu bogata dragocenega lesa, s katerim zalaga zlasti angleška tržišča. Tu so bogati viri petroleja in ležišča različnih rudnin. Glavni kplonialni produkt je riž, ki ima svetovni sloves. Burmo imajo za najbogatijo zemljo prirodnih zakladov izmed vseh, kar jih je pod angleško oblastjo.

Z imenom Straits Settlements zaznamujejo Angleži ob južnem koncu Malajskega polotoka ležeči Singapore, Penang, Malakko, Lebuan in Kokosovo otčje. Na južnem delu Malajskega polotoka spadajo pod angleško nadvlado malajski sultanati Perak, Selangor, Negri, Sembilan, Pahang, Kelantan, Tringganu, Perlis in Johora.

Na malem otoku na južnem koncu Malajskega polotoka, skoraj ob ekvatorju, tvori Singapore z blizu 303.000 prebivalci največje obmorsko točko jugovzhodne Azije, ker služi vsem ladjam, ki gredo na Doljni vzhod, za glavno pristanišče in je zato prva angleška trgovska zakladnica. Iz Singapura se razvija promet na vse strani, v Siam, Indokino, na Kitajsko, Japonsko, Filipine, na Sundske in Pacifične otoke in v Avstralijo.

Domače prebivalstvo na jugu polotoka je večinoma malajsko. Veliko je tudi inozemskih priseljencev, zlasti Kitajcev, Japancev, Indijcev in drugih.

Važnejši pridelki teh krajev so sirovi gumi, kopa, muškati, klinčki, poper, cin itd. Vzhodno ozemlje Zapadne Indije tvori francoska Indokina, ki meri 794.000 km². V okvir Indokine spada podjarmljena kraljevina Kambodža, velik del laotskih dežel, Anam in na severu ob kitajski meji ležeča pokrajina Tonking.

Glavno mesto je Saigon, ki je tudi največje pristanišče za ladje in leži blizu tam, kjer se Mekong izliva v morje. Ta reka tvori glavno prometno žilo v notranji Indokini in je plovna na kakih 2000 kilometrov dolgi črti. Songka (rdeča reka) in Papien ho (črna reka) sta važni prometni žili, ki tečeta skoro vzporedno v vzhodni smeri v Tonking-ski zaliv.

Najvažnejši pridelki francoske Indokine so riž, sirova svila, bombaž, sladkor, čaj, poper. V laotskih pragozdih ob Mekongu je obilo dobrega lesa, zemlja pa zbira bogate zaklade premoga, cinka in bakra.

Osrednje ozemlje v Zap. Indiji zavzema neodvisna kraljevina Siam; to je bogata in prelepa dežela belega slona, ki obsega nekaj več ko \$12.000 km² s povprečno 16 prebivalci na vsak kvadratni kilometer. Siamska glavna reka je Menam Cao Pija, ob kateri leži 40 kilometrov od izliva glavno mesto Bangkok (Krung Thep) s približno 629.000 prebivalci in z glavnim samskim pristaniščem za ladje. Glavna reka izvira v severnem samskem gorovju in teče proti jugu skoraj po sredini dežele. S svojim pritokom Menam Suphan z mnogimi umetnimi preki tvori rodovitno delto kakor N. Po zahodnem delu samskega ozemlja teče reka Mekong, vzhodnem pa Menam Bang F kong.

(Dalje prihodnjic.)

Is a "foreign" name a handicap in your profession or business?

IN

- MEDICINE? . . .
- LAW? . . .
- SPORTS? . . .
- THE ARTS? . . .
- TEACHING? . . .
- SCIENCE? . . .
- BANKING? . . .
- BIG BUSINESS? . . .
- THE ARMY AND NAVY? . . .
- CIVIL SERVICE? . . .
- POLITICS? . . .

READ

WHAT'S YOUR NAME?

Louis Adamic's latest book (Autographed)—Price \$2.50

Other Books by Louis Adamic

Two-Way Passage.....	\$2.50
From Many Lands.....	3.50
My America.....	3.75
Cradle of Life.....	2.50
Grandsons.....	2.50

ORDER FROM

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue

Chicago, Ill.

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vse

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

. Cene zmernne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. Lawndale Avenue

Chicago, Illinois

TEL. ROCKWELL 4004

NAROČITE SI DNEVNİK PROSVETA

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in priložiti eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 na eno letno naročnino. Kar pa člani še plačajo pri assessantu \$1.20 na tednik, se jim to priložijo k naročnini. Torej sedaj ni vroška, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	Za Ceno in Chicago je \$7.50
1 tednik in 4.80	1 tednik in 6.50
2 tednika in 3.60	2 tednika in 5.10
3 tednike in 2.40	3 tednike in 3.80
4 tednike in 1.20	4 tednike in 2.70
5 tednikov in nič	5 tednikov in 1.50

Za Evropo je \$8.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plam in si naročite Prosveto. List, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ,

2657 So. Lawndale Ave.

Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1. Ime Čl. družina št.

Naslov

Ustavite tednik in ga pripikite k moji naročnini od sledetih članov moje družine:

2. Čl. družina št.

3. Čl. družina št.

4. Čl. družina št.

5. Čl. družina št.

Mesto Država

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐

V džunglah belega slona

Doživljaji in vtisi s pohodov po notranjosti Zapadne Indije

Ing. Ferdo Lupša

UVOD

Ob srečnem in prijetnem domačem ognjišču mi uhajajo misli čez morja tja v bujno, divje-romantično naravo, v deželo naroda Thai in belega slona v Zapadni Indiji, kjer sem preživel poldrugo desetletje in občudoval bogastvo narode in njene posebnosti.

V pričujočem spisu sem se namenil popisati dogodivščine v deželah Laotov, Šanov in Karencev, ki sem jih obiskal leta 1915 in 1916 v znanstvene namene. Poizkušal bom podati kolikor mogoče natančno sliko tega, kar sem videl, slišal in občutil v svoji duši, ko me je vodila pot križem divje, a vendar rajske narave, ki jo obseva tropično solnce. Zamolklo rjojenje tigra, trobenje slona in tuljenje orjaškega gaura je mnogokrat razburjalo moje živce. Bučanje gorakih potokov in večno šumenje v pragozdih in džunglah, ki jih polnijo brezštevne divje podobe, se mi je zdelo kakor šušljanje

gozdnih demonov. Najlepša priloznost za študije tropične favne in flore!

Družbo so mi delali Laoti, Ngivi, Karenci, Ho in drugi. Lepo je bilo življenje med temi naravnimi narodi. Skupno z njimi sem doživljal prijetne in neprijetne ure, z njimi sem jedel isto hrano, z njimi sem ob istem ognjišču in poslušal njih pripovedke. Med njimi sem našel mnogo prijaznosti, spoznaval sem pri njih pojave naravne ljubezni v lepih tropičnih večerih, videl sem, kako so postajala dekleta žene in žene matere, gledal sem, kako so živeli in umirali, dobil sem zato vpogled za zastor eksotičnega življenja, kamor pogleda le redko evropsko oko.

Lepi so mi ostali spomini na čas, ko sem sredi divje džungle proučeval razpadajoče ostanke umotvorov davnega časa. V kraljestvu legendarnega Phra Runga sem našel sledove občudovanja vredne brahmano-buddhistične kulture, ki se poznajo še dandanašnji na vseh koncih in krajih dežele belega slona.

Vse, kar sem doživel, videl in slišal na svojih številnih pohodih po ozemlju, ki ga bom opisal, je lahko v polni meri zadovoljilo prijatelja narave, lovca, znanstvenika in raziskovalca. Raziskovanje te divje, vendar

rajskolepe narave utrjuje odločnost, ki je nobena druga stvar ne more podžigati v toliki meri. Le kdor je že bil v eksotični naravi Zapadne Indije, bo mogel razumeti moja čustva in moje hrepenenje, da bi mi bilo dano še enkrat vse to videti, slišati in doživeti.

Ženske, upocene na farmah v dolini San Joaquin, Cal., pri zjedili oblošeni mizi po storjenem delu.